

Commissiedebat Verduurzaming Industrie – 15 mei 2024

Er is behoefte aan actief industriebeleid dat de randvoorwaarden regelt voor een emissievrije industrie richting 2040. Bij het realiseren van minder CO₂-uitstoot en het vergroten van energieonafhankelijkheid heeft de Nederlandse industrie betrouwbare en betaalbare energie nodig. Het Haags Centrum voor Strategische Studies (HCSS) [geeft aan](#) dat de betaalbaarheid en de leveringszekerheid van energie vaak vragen om dezelfde oplossing als de mitigatie van klimaatverandering: een snelle en goed georganiseerde energietransitie. De grootste uitdaging voor de industrie in Nederland en de Europese Unie is de komende transitieperiode doorkomen, waarin bedrijven en huishoudens kwetsbaar zijn qua betaalbaarheid én leveringszekerheid van energie. De NVDE pleit daarom voor een heldere industrievisie richting 2040, waarin het overstappen van de industrie van fossiele energie naar elektriciteit uit zon en wind centraal staat. Hiermee geeft de overheid een duidelijk signaal over de organisatie van de energietransitie en biedt ze perspectief op een betrouwbaar investeringsklimaat. Recent riep ook een [brede bedrijvenscoalitie](#) op tot verdere groei van duurzame energie van eigen bodem om onze energieonafhankelijkheid te vergroten.

Groene industriepolitiek is noodzakelijk: maak grote bedrijven groen, en groene bedrijven groot

Sinds 1990 heeft Nederland 34 procent CO₂-reductie bereikt, ondanks de groei van de Nederlandse economie. Tegelijkertijd heeft de industrie nog een grote opgave voor de boeg. Het emissiehandelsstelsel (ETS) bepaalt voor de energie- en industriesector in Europa het afbouwpad voor de CO₂-uitstoot. In 2040 is een fabriek in Nederland óf CO₂-neutraal óf weg; dan worden immers geen CO₂-rechten meer uitgegeven. Bedrijven in Nederland hebben actief industriebeleid nodig om competitief te blijven.

- **De invoering van het verhoogde CO₂-prijspad in de Voorjaarsnota moet gepaard gaan met ‘wortels’ om de industrie versneld te laten verduurzamen en excellente randvoorwaarden, zodat bedrijven kunnen blijven investeren in Nederland.** Het is belangrijk dat de Voorjaarsnota prikkels bevat voor ambitieuze verduurzaming van bedrijven en het is goed dat er een heffing is die een CO₂-bodemprijs garandeert. Bedrijven hebben behoefte aan een goede balans tussen de wortel en de stok voor de industrie, zodat een duidelijk handelingsperspectief bestaat om te kunnen investeren tegen verwachte verhoogde lasten. Bovendien is oog nodig voor bedrijven die al passen in het nieuwe energiesysteem, maar in de problemen komen door concurrentie met bedrijven in andere landen. De verlenging van de IKC-ETS maatregel voor indirecte

kostencompensatie voor bedrijven die veel stroom gebruiken is begrijpelijk, maar moet vooral tijdelijk zijn totdat hier in Europees verband afspraken over zijn.

- **Zorg voor een lange-termijnindustrievisie, waarmee de overheid investeringszekerheid geeft over de energietransitie en een betrouwbaar investeringsklimaat biedt.** Bedrijven hebben de juiste randvoorwaarden nodig voor de energietransitie. Zoals snelle concretisering van de Maatwerkafspraken, veel snellere doorlooptijden bij vergunningtrajecten voor duurzame projecten en energie-infrastructuur en een stikstofvrijstelling voor beide.
- **Stimuleer een markt voor duurzame producten.** Dit kan via vraagnormering, bij voorkeur op Europese schaal. Nederlandse maatregelen creëren kansen om voorop te lopen, mits deze in lijn zijn met internationale concurrentie. De aanstaande nationale circulaire plasticnorm, die recycling en gebruik van bio-gebaseerde grondstoffen en CO₂ stimuleert, is een goed voorbeeld. Het stimuleren van het gebruik van duurzame grondstoffen zet de industrie aan om te investeren in duurzame productiemethodes en jaagt de groei van hernieuwbare energie aan.
- **Zorg dat de verduurzaming van de energievraag uit de industrie hand in hand gaat met de ontwikkeling van nieuw, duurzaam energie-aanbod en infrastructuur.** Een rapport van PwC, in opdracht van de NVDE, laat zien dat de ontwikkeling van de vraag achterblijft bij het aanbod. Ook concludeert PwC dat vervolgonderzoek nodig is naar een nieuw of aangepast instrument dat de gehele keten verbindt en de gezamenlijke onrendabele top dekt. De [aangenomen motie Boswijk](#) roept reeds op tot vervolgonderzoek. Het Uitvoeringsoverleg Energiesysteem en het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie zijn bereid hierin, samen met het ministerie van EZK, een goed verankerde uitvoering aan te geven.

Duurzame keuzes moeten consequent lonen: bied langetermijnperspectief

Het langetermijnperspectief voor bedrijven voor de komende decennia (de looptijd van investeringen) is wankel. Bedrijven ervaren dat verduurzaming duur en ingewikkeld is. Zij zijn bovendien afwachtend met keuzes maken nu het aardgas weer goedkoper is geworden, de EU-ETS-prijs gedaald is, en doelen voor bedrijven 'pas' in 2030 gehaald hoeven te zijn. De NVDE doet daarom de volgende suggesties waardoor duurzame keuzes lonen:

- **Koppel financiële ondersteuning voor groene investeringen aan een verplicht en concreet stappenplan van bedrijven om uiterlijk in 2040 CO₂-neutraal te zijn.** Dit is nodig gezien de schaarse middelen, ruimte en infrastructuur, die ook beschikbaar moet zijn voor nieuwe bedrijven. Bedrijven met een duidelijk plan voor een emissievrije toekomst verdienen prioriteit. **Zorg hierin voor betere mogelijkheden voor duurzame uitdagers.** Voor de industrie buiten de vijf grote industrieclusters (cluster 6) is de huidige aanpak van 'de CO₂-tonnenjacht' niet zaligmakend.

- **Bouw fiscale voordelen voor grootverbruik niet af, maar bouw deze om naar inzet van hernieuwbare energie.** Het onderzoek van [E-Bridge](#) over brede elektriciteitskosten bevestigt dat het vestigingsklimaat van Nederland op energiegebied momenteel slecht is. Het verschil in kosten zit vooral in de weggevallen voordelen voor de industrie. Deze fiscale voordelen verstrekken onze buurlanden nu, zonder duidelijkheid dat zij het voor 2030 afschaffen. Fiscale voordelen voor grootverbruik van fossiele energie moeten worden afgebouwd. De uitvoering is sterk bepalend voor de toekomst van de industrie in Nederland. Succesvol afbouwen kan vanwege een eerlijk speelveld alleen in Europees verband. **Grootverbruikerskortingen en/of andere positieve prikkels kunnen blijven bestaan, mits bedrijven concreet werk maken van energiebesparing en duurzame energie en gecommitteerd zijn aan een ambitieus verduurzamingsplan.** Beschikbaar gekomen 'fossiele subsidie'-budget komt dan ten gunste van grootschalige industriële verduurzaming.
- **Het Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) kan helpen om internationale verschillen in CO₂-beprijzing te overbruggen**, mits deze op tijd wordt ingevoerd. Ook is het nodig dat een groter deel van de industrie onder CBAM valt en het ook halffabricaten en eindproducten dekt.
- **Zorg voor een groene rentekorting voor de kapitaalintensieve duurzame investeringen.** Uit onderzoek van [Berenschot](#) in opdracht van de NVDE blijkt dat de rentestijgingen van de Europese Centrale Bank (ECB) ertoe leiden dat de energietransitie in de Europese Unie fors duurder wordt. Daarmee is de ontwikkeling van hernieuwbare energieprojecten een stuk duurder en moeilijker. Dat merken we in de praktijk. Door een specifieke renteverlaging voor energietransitieprojecten kan de ECB de economie structureel minder kwetsbaar maken. Wij pleiten daarom voor een gerichte groene rentekorting voor de energietransitie.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.